

مهندسی نظام مدیریت راهبردی کشور

دکتر مهدی ناظمی اردکانی

انتشارات آثار فکر

تهران - ۱۳۹۷

بسم الله الرحمن الرحيم

تهران، میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، پلاک ۹۹، طبقه دوم تلفن: ۶ و ۶۶۹۶۷۳۵۵ درنگار ۶۶۴۸۰۸۸۱

مهندسی نظام مدیریت راهبردی کشور

مؤلف: دکتر مهدی ناظمی اردکانی

ویراستار: فرهاد توسکی

ناشر: انتشارات آثار فکر

چاپ اول ۱۳۹۷

تیراژ: ۵۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۸۳۳-۴۶-۸

قیمت ۴۲۰۰۰ تومان

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

سرشناسه	: ناظمی اردکانی، مهدی، ۱۳۳۲ -
عنوان و نام پدیدآور	: مهندسی نظام مدیریت راهبردی کشور تحقیق و تدوین مهدی ناظمی اردکانی.
مشخصات نشر	: تهران آثار فکر ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۴۴۰ ص.
شابک	: 978-600-8833-46-8
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
موضوع	: برنامه ریزی راهبردی
موضوع	: Strategic planning
موضوع	: برنامه ریزی راهبردی - مدیریت
موضوع	: Strategic planning -- Management
موضوع	: برنامه ریزی راهبردی - ایران
موضوع	: Strategic planning -- Iran
رده بندی کنگره	: HD ۱۳۹۷۲۸/۳۰ م۹۱۲۵۳ ن/
رده بندی دیویی	: ۴۰۱۲/۶۵۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۳۶۷۹۰۳

فهرست مطالب

مقدمه	۱۳
فصل اول: نظام مدیریت راهبردی	۱۹
مفهوم و تعریف مدیریت	۱۹
فرایند مدیریت	۲۱
برنامه ریزی	۲۲
ساختن های برنامه ریزی	۲۲
سازماندهی	۲۳
فرایند سازماندهی	۲۳
شاخصهای سازماندهی	۲۳
بخشهای پنج گانه سازماندهی	۲۴
هدایت و رهبری	۳۰
شاخصهای هدایت و رهبری	۳۱
نظارت و کنترل	۳۲
شاخصهای کنترل	۳۲
مفهوم و تعریف مدیریت راهبردی	۳۳
ویژگیهای مدیریت راهبردی	۳۵
بررسی تطبیقی دیدگاهها در خصوص فرایند مدیریت راهبردی	۳۶
مفهوم شناسی واژگان اصلی در مدیریت راهبردی	۴۱
انواع راهبرد	۴۸
برنامه ریزی راهبردی	۴۸
مدیریت مسائل استراتژیک	۵۲
رسالت، هدفهای بلندمدت، بیانیه مأموریت	۵۲
تفکر استراتژیک	۵۴
سیاست یا خطمشی	۵۵
فصل دوم: مدیریت راهبردی فرهنگی	۶۱
اهمیت و ضرورت مفهوم شناسی فرهنگ	۶۲

فرهنگ	۶۲
وجوه فرعی اشتراک	۶۹
وجوه تبعی	۷۰
وجوه افتراق یا تفاوت در تأکیدها	۷۰
مدیریت فرهنگی	۷۱
ضرورت برنامه‌ریزی فرهنگی و شرایط و الزامات آن	۷۵
عوامل تأثیرگذار بر مدیریت فرهنگی در سطح ملی	۷۶
مدیریت فرهنگی و مفهوم آن	۷۸
مدیریت راهبردی فرهنگی و مفهوم آن	۷۹
مؤلفه‌های اصلی مدیریت راهبردی	۸۰
- انجام تکلیف با شایستگی	۸۱
- داشتن روحیه ایمن و عدم برایش	۸۲
- اجتناب از فساد و رعایت عدالت	۸۲
- اعتقاد به حق و تکلیف	۸۳
- استفاده از ملاکها، معیارها، شیوه‌ها و روشهای اساسی	۸۳
- استقلال در تفکر و عمل	۸۴
- عدالت محوری، علم باوری و عزت طلبی	۸۵
الزامات تحقق مدیریت با رویکرد فرهنگی در نگاه مقام معظم رهبری مدظله العالی	۸۶

فصل سوم: نظام مدیریت راهبردی کشور

رویکرد فرهنگی در مدیریت راهبردی کشور	۹۱
ارکان پنجگانه مدیریت راهبردی	۹۲
رکن نظارتی مدیریت راهبردی	۹۴
رکن اجرایی کردن خط‌مشی‌ها	۹۵
رکن محوری نظام مدیریت راهبردی	۹۶
کلیددار اصلی نظام جمهوری اسلامی	۹۸
ضرورت تحول در نظام مدیریت راهبردی	۱۰۰
نظام مدیریت راهبردی کشور	۱۰۱

فصل چهارم: آسیب‌شناسی مهندسی و مدیریت نظام مدیریت راهبردی کشور..... ۱۱۷

الف- آسیب‌شناسی نظام تصمیم‌گیری راهبردی کشور از منظر سازمان مدیریت و برنامه ریزی (وقت) ۱۱۹

مقدمه ۱۲۱

نظام تصمیم‌گیری بخش اقتصادی ۱۲۴

۱- ستاد (کمیته) تنظیم بازار و ارز ۱۲۶

۲- شورای عالی آفریقا ۱۲۷

۳- ستاد اقتصادی دولت ۱۲۷

۴- ستاد پشتیبانی برنامه تنظیم بازار ۱۲۷

۵- شورای عالی توسعه صادرات غیرنفتی ۱۲۷

۶- شورای ملی اشتغال ۱۲۸

جمع‌بندی و نتیجه ۱۲۸

نظام تصمیم‌گیری بخش کشاورزی ۱۲۸

تداخل و توازی وظایف سازمانی و مشاوره‌ای با وزارتخانه‌های مسئول ۱۲۹

۱- شورای عالی کشاورزی ۱۳۰

۲- شورای عالی عشایر ۱۳۰

۳- شورای عالی آب ۱۳۰

نظام تصمیم‌گیری بخش انرژی و محیط زیست ۱۳۱

وظایف موازی و متداخل شوراهای بخش انرژی و محیط زیست ۱۳۱

اعضای مشترک شوراهای بخش انرژی و محیط زیست ۱۳۲

۱- شورای انرژی اتمی ۱۳۲

۲- شورای عالی انرژی ۱۳۲

۳- شورای عالی حفاظت محیط زیست ۱۳۳

نظام تصمیم‌گیری بخش فرهنگی ۱۳۴

جدول بررسی تداخل و توازی وظایف شوراهای عالی فرهنگی با یکدیگر و با دستگاه‌های اجرایی ۱۳۴

جدول نهادهای تصمیم‌ساز و تصمیم‌گیر در امور فرهنگی کشور ۱۳۵

۱- شورای عالی انقلاب فرهنگی ۱۳۶

۲- شورای عالی جوانان ۱۳۷

۳- شورای سازمان تربیت بدنی ۱۳۷

۴- شورای پژوهش‌های علمی کشور ۱۳۸

۱۳۸.....	۵- شورای عالی ایرانگردی و جهانگردی
۱۳۹.....	۶- انتقال وظایف شورای عالی اطلاع‌رسانی
۱۴۰.....	جدول جایگاه نهاد مسؤول انفورماتیک و فناوری اطلاعات در دیگر کشورها
۱۴۲.....	۷- شورای عالی پشتیبانی سوادآموزی
۱۴۳.....	۸- ستاد هماهنگی آموزشهای فنی و حرفه‌ای
۱۴۳.....	نظام تصمیم‌گیری بخش عمومی
۱۴۶.....	جمع‌بندی تحلیل ساختار موجود و سازوکار پیشنهادی
۱۴۸.....	مقاطع زمان تشکیل شوراها و ستادها
۱۵۰.....	تداخل وظایف شوراها و دستگاهها
۱۵۲.....	شوراها و ستادهای غیرنهادی و غیرضروری
۱۵۴.....	نارساییهای ساختار نهاد عالی تصمیم‌گیری قوه مجریه
۱۶۰.....	درباره شورای عالی انرژی
۱۶۴.....	درباره شورای عالی اداری
۱۸۲.....	نتیجه‌گیری و پیشنهاد
۱۸۴.....	پیوست‌ها

فصل پنجم: کاستی‌های آسیب‌زا در طرح ادغام شوراهای عالی کشور..... ۱۸۷

۱۸۷.....	ادغام بزرگ شوراها
۱۹۰.....	ادغام شوراها، چرا؟ و چگونه؟
۱۹۲.....	ضرورت وجود نقشه مهندسی فرهنگی کشور برای ایجاد تحول
۱۹۲.....	ساماندهی و تحول در شوراهای عالی به عنوان اصلی‌ترین ساختارهای رده را برده کشور
۱۹۴.....	رده مدیریت راهبردی کشور (شوراهای عالی) از گذشته تا حال
۲۰۰.....	آسیب شناسی طرح ادغام شوراهای عالی از دیدگاه مرکز پژوهشهای مجلس شورای اسلامی
۲۰۳.....	بررسی ابعاد حقوقی تصمیم شورای عالی اداری
۲۰۶.....	بخش اول - بررسی شوراهای اقتصادی
۲۰۷.....	۱-۱. بررسی دلایل ادغام
۲۰۹.....	۱-۲. تشریح ماهیت و طبیعت وظایف برخی از شوراهای اقتصادی
۲۱۳.....	شوراهای مربوط به بخش بازرگانی خارجی
۲۲۱.....	قانون تشکیل شورای عالی اشتغال
۲۲۳.....	تشکیل شورا منطبق با قوانین
۲۲۴.....	پیشنهاداتی در مورد ادغام این شورا در شورای عالی مدیریت و برنامه‌ریزی اقتصادی

نتیجه‌گیری از بحث ادغام شوراهای اقتصادی.....	۲۲۵
بخش دوم - بررسی شوراهای عالی مرتبط با فناوری اطلاعات.....	۲۲۶
۱-۲. بررسی وضعیت ساختار و وظایف شوراهای مرتبط با فناوری اطلاعات.....	۲۲۷
۲-۲. مقایسه وظایف شوراهای عالی مرتبط با فناوری اطلاعات.....	۲۳۵
نتیجه‌گیری از بحث شوراهای مرتبط با فناوری اطلاعات.....	۲۳۷
بخش سوم - ادغام شوراهای عالی آب، انرژی و حفاظت محیط زیست.....	۲۳۷
۱-۳. سابقه و جایگاه حقوقی شورای عالی انرژی در گذشته.....	۲۳۸
۲-۳. نحوه شکل‌گیری قانون اصلاح ماده (۲) و (۴) قانون برنامه سوم و تشکیل شورای عالی انرژی و بررسی عملکرد شورای مذکور.....	۲۳۹
نتیجه‌گیری از بحث شوراهای عالی آب، انرژی و محیط زیست.....	۲۴۰
بخش چهارم - اعلام شورای عالی میراث فرهنگی و گردشگری و شورای عالی ایران‌پا	
خارج از کشور.....	۲۴۱
۱-۴. سابقه قوانین.....	۲۴۱
۲-۴. وقایع مرتبط.....	۲۴۵
نتیجه‌گیری از بحث شوراهای عالی میراث فرهنگی و گردشگری و شورای عالی ایران‌پا	
خارج از کشور.....	۲۴۵
پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه (وقت) در خصوص سازماندهی شوراهای دولت هشتم.....	۲۴۶
شمای پیشنهادی نظام تصمیم‌گیری عالی قوه مجریه.....	۲۴۷
الگوی پیشنهادی برای نظام مدیریت فرهنگی.....	۲۴۷
جمع‌بندی و نتیجه‌گیری.....	۲۴۸
فصل ششم: الزامات ساماندهی نظام مدیریت راهبردی فرهنگی کشور.....	۲۵۱
مفهوم‌شناسی انقلاب اسلامی.....	۲۵۴
مراحل اصلی انقلاب فرهنگی.....	۲۵۶
مشکل کجاست؟.....	۲۶۲
نمونه‌ای از دیدگاه کارشناسی به نظام مدیریت راهبردی فرهنگی کشور.....	۲۷۴
ارزیابی جامعیت نظام مدیریت راهبردی فرهنگی کشور.....	۲۸۷
نظام‌سازی، مأموریت اصلی نظام مدیریت راهبردی کشور.....	۲۸۷
اهمیت و ضرورت مهندسی فرهنگی کشور و مهندسی فرهنگی نظام مدیریت راهبردی کشور.....	۲۸۹
نقشه مهندسی فرهنگی کشور، نقشه کلان با راه کارها، نه صرفاً آرزو و آمال.....	۲۹۱
نوسازی و بازسازی نظام اداری با مهندسی فرهنگی کشور.....	۲۹۲

۲۹۴	 رویکرد جهانی انقلاب اسلامی
۲۹۵	 الگوی پذیری از انقلاب اسلامی در بیداری اسلامی
۲۹۶	 نظام سازی یک امر دفعی و یک باره نیست
۲۹۷	 نوسازی نظام، ضرورت الهام بخشی در جهان اسلام
۲۹۹	 نقشه مهندسی فرهنگی کشور، حاصل بازخوانی هویت کلی و شاکله انقلاب
	 مهندسی فرهنگی نظام مدیریت راهبردی فرهنگی کشور، گام نخست در مهندسی
۳۰۱	 فرهنگی کشور
۳۰۳	 فصل هفتم: الزامات مهندسی فرهنگی نظام مدیریت راهبردی کشور
۳۰۳	 اشاره
۳۰۴	 تعریف و وظایف کلی
۳۰۴	 تبیین موضوع
۳۰۹	 مأموریت
۳۰۹	 تبیین موضوع
۳۱۲	 مبنای مدیریت راهبردی
۳۱۲	 تبیین موضوع
۳۱۴	 نسبت مدیریت راهبردی فرهنگی با مدیریت راهبردی سایر نظامها
۳۱۴	 تبیین موضوع
۳۱۸	 ولی فقیه و مدیریت راهبردی
۳۱۸	 تبیین موضوع
۳۲۱	 ارکان نظام مدیریت راهبردی و وظایف کلی آنها
۳۲۱	 تبیین موضوع
۳۲۴	 مهندسی کلان
۳۲۴	 تبیین موضوع
۳۲۷	 مدیریت کلان
۳۲۷	 تبیین موضوع
۳۲۸	 ارکان اجرایی مدیریت راهبردی
۳۲۸	 تبیین موضوع
۳۳۰	 نقش شوراهای عالی راهبردی
۳۳۰	 تبیین موضوع
۳۳۱	 نقش حوزه‌های علمیه و دانشگاه‌ها

۳۳۱.....	تبیین موضوع
۳۳۳.....	نقش دستگاههای اجرایی
۳۳۳.....	تبیین موضوع
۳۳۴.....	مهندسی شورایعالی انقلاب فرهنگی بهعنوان عضو محوری
۳۳۴.....	تبیین موضوع
۳۳۸.....	انتخاب دبیر شورایعالی انقلاب فرهنگی
۳۳۸.....	تبیین موضوع
۳۴۲.....	دبیر شورایعالی انقلاب فرهنگی
۳۴۲.....	تبیین موضوع
۳۴۳.....	مهندسی نظام فرهنگی
۳۴۳.....	تبیین موضوع
۳۴۵.....	شناخت جبهه فرهنگ معاصر
۳۴۵.....	تبیین موضوع
۳۴۶.....	مرکز ملی رصد
۳۴۶.....	تبیین موضوع
۳۴۷.....	ساز و کار اجرایی کردن نقشه مهندسی فرهنگی کشور
۳۴۸.....	تبیین موضوع
۳۴۹.....	منابع
۳۵۳.....	پیوست ۱
۴۲۳.....	پیوست ۲

مقدمه

نظام مدیریت راهبردی هر کشوری، اصلی ترین نظام محسوب می شود. خروجی این نظام، تصمیمات کلان اعم از چشم انداز، اهداف بلندمدت، سیاست ها، راهبردها و در پی آن نوسازی و بازسازی و مهندسی مجدد ساختارها، متناسب با چشم انداز و اهداف بلندمدت می باشد.

مدیران راهبردی کشور، اعضای نظام مدیریت راهبردی بوده و در قالب جایگاه هایی چون مجلس شورای اسلامی، مجمع تشخیص مصلحت نظام، هیأت دولت، شورایی عالی امنیت ملی، شورایی عالی انقلاب فرهنگی و شوراها و کمیسیون های مختلف دیگر و در رأس آنها در نظام مقدس جمهوری اسلامی، رهبری معظم انقلاب اسلامی به تصمیم گیری راهبردی می پردازند.

نظام مدیریت راهبردی به در سطح سازمان و چه در سطح کشور، هدایت سازمان و کشور را برعهده دارد.

هر اندازه اجزای تشکیل دهنده نظام مدیریت راهبردی از انسجام و توازن و تعادل و هماهنگی بیشتری برخوردار باشند، به گناه این نظام، مهندسی و مدیریت شود که مجموعه تصمیمات راهبردی اتخاذ شده، خود دارای انسجام و هماهنگی بوده و نظام مند باشند، سازمان ها، مؤسسات، واحدهای فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی کشور نیز دارای وحدت و هماهنگی و انسجام بیشتر بود، و قاعدتاً خواهند بود در جهت تحقق چشم انداز و اهداف بلندمدت کشور تلاش کنند. به این ترتیب، فعالیت ها و وظایف محوله به همه افراد جامعه نیز، قابلیت هم جهتی و هماهنگی و انسجام خواهد شد.

هر کشور و جامعه ای تلاش می کند که براساس پشتوانه فرهنگی و ارزشهایی که دارد، هندسه عمومی جامعه خود را در قالب قانون اساسی و بخصوص نظام مدیریت راهبردی، به صورت هماهنگ و منسجم شکل دهد.

بدیهی است هر اندازه فرهنگ و ارزشها، اصیل تر، متعالی تر، وحدت بخش و توحیدی باشد و از شرک و آشفتگی و چندگانگی به دور باشد، این قابلیت را دارد که نظام ساخته شده براساس آن نیز، نظام هماهنگ، منسجم، سامان یافته، توحیدی و ولایی باشد.

نظام مقدس جمهوری اسلامی، الگویی است که براساس فرهنگ و ارزشهای اسلام ناب محمدی (ص)، ساخته و پرداخته ی دست مبارک معمار کبیر انقلاب اسلامی،

حضرت امام خمینی (ره) بوده و قابلیت ایجاد هماهنگی و انسجام و هم‌جهتی و وحدت در زیرمجموعه‌های خود را دارد.

تشکیل نظام جمهوری اسلامی و توفیقات عظیم ملت در سایه این نظام در طول سی سال، علی‌رغم همه دشمنی‌های دشمنان اسلام و انقلاب اسلامی، شاهد گویایی است که فقه سیاسی شیعه، بهترین بیان‌کننده مبانی، اصول و چگونگی نظام‌سازی پویا و پایدار در زندگی اجتماعی انسان‌ها است.

آنچه را اهمیت و ضرورت بالایی برخوردار است این است که باید حرکت بالنده انقلاب اسلامی استمرار یافته و نظام‌سازی که حضرت امام (ره) رقم زدند، پیگیری شود. ضروری است که نظام موجود در کشور بخصوص نظام مدیریت راهبردی کشور براساس رویکرد فقهی رفته سیاسی شیعی، بازبینی شده و نقایص و ضعف‌های موجود، شناسایی و نسبت به اصلاح و تکمیل آنها اقدام شود.

مقام معظم رهبری خطاب به خبرنگاران رهبری در تاریخ ۱۳۹۰/۰۶/۱۷ می‌فرمایند: "سابقه فقه در شیعه، سابقه عرقی است، لیکن یک چیز جدید است و آن، نظام‌سازی براساس این فقه است که این را امام بزرگوار ما انجام داد. قبل از ایشان کس دیگری از این ملتهقات فقهی در ابواب مختلف، یک نظام به وجود نیاورده بود. اول کسی که در مقام نظر و در مقام عمل، توأماً، یک نظام ایجاد کرد، امام بزرگوار ما بود، که مردم سالاری دینی را مطرح کرد، مسأله ولایت فقیه را مطرح کرد. براساس این مبنا، نظام اسلامی بر سرپا شد. این اولین تجربه هم هست. چنین تجربه‌ای ما در تاریخ نداریم." ایشان در ادامه، بر این که باید بر سیره حضرت امام (ره) عمل کرد، این نظام‌سازی را کامل ساخت می‌فرمایند:

"این نظام‌سازی - که گفتیم امام بزرگوار ما براساس مبانی فقهی، نظام‌سازی کرد - یک امر دفعی و یکباره نیست، معنایش این نیست که ما یک نظامی را براساس فقه کشف کردیم و استدلال کردیم و این را گذاشتیم وسط، و این تمام شد، نه، اینجوری نیست.

نظام‌سازی یک امر جاری است، روز به روز بایستی تکمیل شود، تکمیل شود، ممکن است یک جایی اشتباه کرده باشیم، اما مهم این است که ما براساس این اشتباه، خودمان را تصحیح کنیم، خودمان را اصلاح کنیم. این جزو متمم نظام‌سازی است. نه این که گذشته را خراب کنیم. این که ما می‌گوییم نظام‌سازی جریان دارد، معنایش این

نیست که هر چه را ساختیم و بنا کردیم، خراب کنیم. قانون اساسی مان را خراب کنیم. نظام حکومتی و دولتی مان را ضایع کنیم. نه، آنچه را که ساختیم، حفظ کنیم، نواقص اش را برطرف کنیم، آن را تکمیل کنیم. این کار، یک کار لازمی است. من تصورم این است که بعد مهمی از قید اطلاق که امام منضم کردند به ولایت فقیه، که در قانون اساسی اول قید مطلقه نبود، این را امام اضافه کردند، ناظر به همین است، یعنی انعطاف پذیری".

به این ترتیب «ولایت فقیه» عنصر محوری در نظام جمهوری اسلامی بوده و یکی از وظایف اصلی اش استمرار «نظام سازی» خواهد بود.

در مهندسی هر سیستم و نظامی، یکی از اصلی ترین سؤالاتی که باید به آن پاسخ داده شود این است که زیر سیستم محوری^۱ یا جزء اصلی کدام است؟ تا به این سؤال پاسخ داده نشود، نمی توان یک سیستم یا نظام را مهندسی و طراحی نمود.

پاسخ به این سؤال در خصوص سیستمهای ماشینی و مکانیکی، در رشته های علمی مربوطه، با عنوان اصل یا اصل اول^۲ سیستم، داده می شود، ولی در خصوص سیستمهای اجتماعی، پاسخ به این سؤال، در اصل استگ به فرهنگ و ارزشهای حاکم بر آن سیستم دارد. به این ترتیب است که سیستمها یا نظامهای سیاسی، اقتصادی و اجتماعی متفاوتی براساس فرهنگ و ارزشهای مختلف، شکل می پذیرند و تمایز اصلی این نظامها در این است که عنصر محوری شان متفاوت است.

در نظام اسلامی، عنصر محوری، دستگاه ولایت بوده و اما است همه زیر نظامهای جامعه برعهده این عنصر محوری است. چنین عنصر محوری است که می تواند نظامی را استوار و پویا سازد و در مقایسه با سایر نظامهایی که محور خود را در توانهای قدرت و ثروت و زر و زور و تزویر قرار داده اند، جوامع انسانی را به سعادت برساند.

رهبری انقلاب اسلامی در دستگاه ولایت و به عبارت دیگر، نظام مدیریت راهبردی کشور، محور بوده و علاوه بر این که همین نظام را متحول می سازد، با تحول پذیری خود، در پی ایجاد تحول و نوسازی و بازسازی در مجموعه نظام جمهوری اسلامی برای رسیدن به وضع مطلوب می باشد.

تحول در وضع موجود، در جهت کمال، جوهر فرهنگ شیعی و فرهنگ انتظار است. فرهنگ انتظار، فرهنگ آینده‌ساز بوده و وابستگان به این فرهنگ هرگز به وضع موجود راضی نبوده و همواره در پی تحول در وضع موجود و رسیدن به وضع مطلوب، تا ظهور مصلح و انقلابی عصر، حضرت حجت (ارواحنا فداه) می‌باشند.

ولی فقیه و رهبر انقلاب اسلامی در هر زمان، مصداق اتم عالم و عامل به این فرهنگ می‌باشد و رهبری امت را برای تحول و انقلاب در وضع موجود، برعهده می‌گیرد. مقام عظمی رهبری در این خصوص خطاب به خبرگان رهبری در تاریخ ۱۳۹۰/۶/۱۷ می‌فرمایند:

"دستگاه عظیم ولایت، یعنی در واقع مجموعه آن دستگاه‌های تصمیم‌ساز و تصمیم‌گیر که در رأس رهبری قرار دارد. اما مجموعه، یک مجموعه است، باید بتواند به طور دائم خودش را پیش ببرد. تحول کند، چون تحول جزو سنتهای زندگی انسان و تاریخ بشری است. ما اگر هیچ‌چیز در دمان تحول ایجاد نکنیم و پیش نرویم، تحول بر ما تحمیل خواهد شد. تحول یعنی تحول. پیش رفتن به سمت آنچه که درست‌تر است، آنچه که کامل‌تر است.

یعنی آنچه را که ساختیم، ببینیم، نقم‌هایش کدام است، آن را برطرف کنیم، ببینیم کجا کم داریم، آن را اضافه کنیم. این جریان باید همیشه ادامه پیدا کند."

واژه‌های دستگاه ولایت، نهاد رهبری، نظام مدیریت راهبردی و رأس راهبردی را می‌توان دارای مفهومی قریب به هم دانست. بنابراین دستگاه ولایت یا نظام مدیریت راهبردی فرهنگی کشور، مجموعه‌ای از دستگاه‌های تصمیم‌ساز و تصمیم‌گیر می‌باشند که در رأس آنها، ولی فقیه و رهبر انقلاب اسلامی قرار دارد.

شوراهای عالی متعدد، مجلس شورای اسلامی، هیأت دولت، مجمع تشخیص مصلحت و شورای عالی انقلاب فرهنگی، دستگاه‌های متعدد تصمیم‌ساز و تصمیم‌گیری می‌باشند که نظام مدیریت راهبردی کشور را شکل می‌دهند.

درست است که رهبری انقلاب اسلامی، در رأس این نظام قرار دارد و سیستم و عنصر محوری این نظام می‌باشد ولی باید دید در میان اعضای این نظام، کدام یک از این اعضا و زیرنظام‌ها، عنصر محوری می‌باشند تا سایر اعضا و اجزاء و زیرنظام‌ها بر محور این عنصر و جزء اصلی، مهندسی و ساماندهی شوند. تا این عنصر و این جزء به دقت

مشخص نگردد نمی‌توان نسبت به مهندسی نظام مدیریت راهبردی، آن‌هم با رویکرد فرهنگی اقدام کرد.

با بهره‌گیری از مجموعه فرمایشات حضرت امام (ره) و مقام معظم رهبری (مدظله العالی) و همچنین به این دلیل که ائتلاف رهبری تحول برای استمرار و تعمیق انقلاب اسلامی، در همه شؤون جامعه و گسترش انقلاب اسلامی در سطح فراملی، جایگاه کاملاً حیاتی و ضروری است، شورای عالی انقلاب فرهنگی، شورا و جایگاهی است که همان ائتلاف رهبری تحول برای استمرار و تعمیق و گسترش انقلاب اسلامی و فرهنگ ارزشی اسلام ناب محمدی (ص) بوده و باید به عنوان سیستم و جزء محوری در نظام مدیریت راهبردی فرهنگی کشور دیده شود.

به این جهت است که حضرت امام (ره) به عنوان بنیانگذار و رهبر انقلاب اسلامی - نه فقط رهبر انقلاب اسلامی ایران و مدیر عالی جمهوری اسلامی - شورای عالی انقلاب فرهنگی را فراتر از اکان که قانون اساسی جمهوری اسلامی آمده است، تأسیس نموده و مصوبات آن را در جهت تحول در وضع موجود، لازم‌الاجرا می‌دانند.

مقام معظم رهبری مدظله العالی نیز به صورت مکرر بر اهمیت و ضرورت وجود شورای عالی انقلاب فرهنگی و لازم‌الاجرا شدن مصوبات آن تأکید نموده و آن را جایگاهی بی‌بدیل در مدیریت راهبردی فرهنگی کشور می‌دانند.

رویکرد حاکم بر نظام مدیریت راهبردی جمهوری اسلامی باتوجه به اینکه این نظام برخاسته از انقلابی اسلامی و فرهنگی است، رویکردی فرهنگی باید باشد و نمی‌تواند جای خود را به رویکردی اقتصادی و یا سیاسی و یا نظامی بدهد. لذا نظام مدیریت راهبردی کشور، فرهنگی بوده و ولی فقیه به عنوان یک اسلام‌شناس و فرهنگ‌مدار، در رأس این نظام قرار دارد. در صورتی که در رأس سایر نظامها، ممکن است شخصیتهای اقتصادی یا سیاسی و یا نظامی قرار داشته باشند. مهندسی فرهنگی نظام مدیریت راهبردی کشور، به این معنا است که جایگاه اصلی و محوری در نظام مدیریت راهبردی فرهنگی کشور، باید آن جایگاهی باشد که در خصوص حاکم‌سازی رویکرد فرهنگی بر مجموعه نظام، تصمیم‌گیری کند و سایر جایگاه‌های تصمیم‌گیری راهبردی وظیفه دارند که تصمیمات خود را با مصوبات جایگاه محوری، سازگار سازند. چنین جایگاهی در نظام مدیریت راهبردی فرهنگی کشور، شورای عالی انقلاب فرهنگی

خواهد بود. در حالی که می‌توانست با رویکردهای دیگر، شورایعالی اقتصاد یا شورایعالی امنیت ملی، جایگاه محوری در نظام مدیریت راهبردی کشور منظور شوند.

در تلاش علمی پیش‌رو به مفهوم‌شناسی مدیریت راهبردی و نظام مدیریت راهبردی پرداخته شده است و نظام مدیریت راهبردی کشور مورد شناسایی قرار گرفته و با آسیب‌شناسی وضع موجود این نظام، از حیث وجود انسجام درون سیستمی، الزامات مهندسی و ساماندهی نظام مدیریت راهبردی کشور با رویکرد فرهنگی استدلال و نتیجه‌گیری شده است.

انتظار این است که آنچه تدوین شده و در نوع خود دارای پیشینه‌ای نمی‌باشد، هرچند دارای نقص و ضعف‌های فراوان است، مورد توجه و عنایت و بهره‌برداری مدیریت رده راهبردی کشور و بخصوص اعضای محترم شورایعالی انقلاب فرهنگی در ترسیم نقشه مهندسی فرهنگی کشور قرار گیرد.

از صاحب‌نظران متعهد و انقلابی تقاضا می‌شود با نظرات ارزشمند خود در اصلاح و تکمیل این مجموعه یاری رسانند.

و من... التوفیق

دکتر مهدی ناظمی

رئیس هیأت عالی دانشگاه امام حسین (ع)